

2014-01-13



Kartringen

Kartringens nyhetsbrev



Ny nationell kartkontroll

å la Kartgruppen

Varför måste kartkontrollen förändras?

Kartkontrollen fungerar inte nu och har i princip aldrig fungerat nationellt.

Fram tills nu har ev. kontroll byggts på att kolla att det stämmer, nu är läsbarhet och urval problemet.

Nya ISOM trycker mycket hårdare på läsbarhet och generalisering.

Sverige är ett stort land, fysisk kontroll kostar tid och pengar.

Svenska kartor ser ut "hur som helst", jämför t.ex. med Norge och Finland.

Det finns inga kartblad längre.

Vad vill kartgruppen uppnå?

Att kartnormen följs!

Kartor som visar det som är viktigt för löparer i tävlingsfart.

Läsbara kartor i rätt skala, det får inte bli en tävling i synprestanda.

Undvika regionala skillnader.

Vara i fas med resten av OL- världen.

En självmarkerande kontroll, som på sikt kan minskas ner.

Skillnaden!



Vad ska kollas?

Symbolstorlekar (linjer, punkter, rastertäthet).

Minimistorlek på ytoobjekt.

Förekomst av hjälpkurvor (enbart EN hjälpkurvenivå mellan två höjdkurvor, längd på hjälpkurvor etc.).

Minimilängd på vissa linjeobjekt (t.ex. branter).

Att inga egna symboler används.

Hur ska det gå till?

Den färdiga kartfilen skickas till SOFT: kartsupport@orientering.se senast 6 månader före aktuell tävling.

Vid OK tilldelas en kod som måste stå på kartan: Nivå på tävling/datum för OK ex: N1/131128.

Tillsvidare gäller kontrollen tävling inom nivå 1 och 2 fr o m 2014-07-01.

Under uppstarten kommer kartgruppen gemensamt sköta kontrollen.

Ska den gamla kartkontrollen försvinna?

Kartkontrollanten blir mer av en rådgivare.

Rådgivaren stöttar under kartritningen.

Stöd till oerfarna kartritare främst.

Men är detta genomförbart??

• Det går att rita enligt normen även där det är "omöjligt".

• Efterjustering fungerar.

Nya internationella kartnormen.

Blir försenad igen.

Enligt Thomas Gloor p.g.a. följande: Han har kastat in handduken som ansvarig för arbetet p.g.a. tidsbrist, Håvard Tveite har fått ta över även detta.

En medlem i IOF:s kartkommitté har avlidit under hösten.

Utdrag och kommentarer till första utkastet av nya (icke fastställda) kartnormen. (reds. översättning och kommentarer)

Sedan den förra kartnormen fastställdes år 2000 har det hänt en del på teknikfronten. Det har gjort att vi har fått väldigt detaljerade grundkartor. Dessa innebär en större risk för kartor som är överösta med detaljer som ingen lägger märke till i tävlingsfart. Att motverka detta är något som den nya normen trycker på.

Georeferering: Det rekommenderas starkt att man georefererar sin karta/kartdatabas. När sedan kartan ska tryckas för en tävling då **måste** kartan vridas så de magnetiska nordlinjerna är parallella med papperskanten.

Basskala är alltid 1:15.000 så en 10-tusendel är en ren förstoring med 150%. Rekommenderad skala för de äldsta är 1:5.000. *Vad säger vi svenskar om det, vi som har vant oss vid 1:7.500?*

Nyheter bland symbolerna

Höjdkurva: Det blir tillåtet att klippa i linjen för punkthöjder och gropar så även u-gropar. *Kommer att kännas ovan, det sitter i hjärnbarken att man ska rita höjdkurvan runt punkthöjderna och u-groparna.* Man trycker även på att det är viktigt att man glider med ekvidistansen där det behövs, för att hålla nere antalet hjälpkurvor. Var femte kurva skall ritas med en tjockare linje. *Det står inget om att man får rita den med tunn linje där det är mycket detaljer.*

Hjälpkurva: Endast en hjälpkurvenivå får användas mellan två helkurvor. Det finns 5 olika förslag på ny utformning av linjen, allt från prickad till rastrerad ljusbrun. Om ett område "kräver" många hjälpkurvor bör man överväga att i stället rita kartan med 2,5 m ekv. för att få bättre läsbarhet. Det är inte tillåtet med mer än en ekvidistans på samma karta.

Branter: Ska ha rundade ändrar och ska ligga på en höjd- eller hjälpkurva. Opasserbar brant ska ritas minst 12 m lång och en passerbar 10,5 m. Minimi höjd 2,5/1,0 m.

Stenar: En sten som är direkt identifierbar i terrängen, minst 1 m hög. Ligger det två stenar inom 30 meter som är signifikant olika stora får man använda den s.k. mellanste-

nen. *Det förutsatt att den inte ska ritas som stor förstås.* Minimimåttet för stor sten är 2,0 meter. Stensamlingar ska markeras med en triangel som får förstoras om så krävs. 0,8—1,0 mm/sida.



Skyttevärn (ny): På engelska trench, som egentligen betyder dike. Gjort av människor, djupare än vad det är brett och minst 1 m djupt. Ska ritas minst 15 meter långt. Ritats med två svarta heldragna linjer 0,1 mm med ett mellanrum på 0,1 mm.

Stenig mark: Prickarna ska vara 0,2 mm i diameter. Det kan bli så att man kan få använda ett regelbundet mönster istället för det handprickade stokastiska mönstret.

Passerbart vatten: Blå 50% med 0,10 blå kontur. Anpassning till sprintnormen. Streckad kontur kan användas för säsongsbetonade/tillfälliga vattensamlingar.

Öppen lättlöpt mark med träd (Park): Vita prickar med bakgrund 100% gul. Alltså omvänt mot tidigare. Man får vid behov fylla prickarna med grönt.

Öppen mark i skog med spridda träd: Nu får man om man vill göra de vita prickarna gröna. Områden mindre än 50x50 meter ska visas med 403 (rough open land).

Stående grönt: Rastreringen blir tätare. Glest stående grönt 0,48 mm mellan varje linje mot tidigare 0,84. Tätt stående 0,24 mm, tidigare 0,42. *Känns som mer svårsläst också.*

Distinkt vegetationskant: Linjebredd 0,10 istället för 0,12.

Beståndsgräns: Antingen behålls den som den är eller så kan man använda en heldragen grön linje, detta om man har en karta med mycket svart. Dock får man bara använda antingen den ena eller andra på en och samma karta. Minimum 5 punkter eller 30 meter.

Särpräglad träd: Endast den gröna cirkeln får användas för dessa. *Inga gröna kryss för barrträd alltså.*

Asfalt & grusyta: Ingen ändring av själva ytan men ev. konturlinje ska ritas med 0,10.

Väg (504): Antingen oförändrat eller så en dubbeldragen väg med en kantlinje som är 0,10 (jmf 0,18 på större väg).

Väg (505): Se ovan, dock föreslås den bli streckad. *Kommer alltså ev. se ut som en väg under konstruktion.*

Rågång eller drivningsväg: 0,14 bredd, kortare linjer än tidigare 2,0 istället för 3,0. Ett linjeobjekt som inte är snabbare att springa på än den omgivande terrängen. Det är även föreslaget att man kan lägga en kompletterande linje under för att visa löpbarheten. Vit linje; lika snabbt som den omgivande terrängen. Gul linje; snabbare, *varför inte rita den som stig?* Grön linje; långsammare. Grönare linje; svårframkomlig. *Här tycker jag man gör kartan mer svårsläst om man blandar in dessa parametrar, eller?*

Järnväg: Symbolen byts ut så den ser ut som på sprintkartorna.

Större kraftledning: Ska ritas så bred som den är. Stolparna markeras med en fyrkant på tvärstrecket för pylonnens placering. *Hur gör man om det inte finns några pyloner?* Mycket höga pyloner ska markeras som mast. *Då kanske kraftlinan går så högt upp att man kan utelämnas den.*

Opasserbar mur: Stenmur med dubbla prickar som ritas med tjockare linje och större punkter än tidigare. Får ej passeras. Det samma gäller opasserbart staket, som också ritas med tjockare linje 0,35.

Tomtmark: Ritats som tidigare, dock vill man lägga till en svart konturlinje som är 0,25. Finns det något annat svart linjeobjekt längs kanten så ritas det istället, väggkant, staket el. dyl. Bara de största husen/objekten tas med på tomtmarken.

Hus: Större hus får ritas med 60% svart med kantlinje, jmf med sprintnormen. Kantlinjen ska dock vara 0,3 mm. Det minsta huset måste vara 0,5x0,5 mm. Skärmtak ritas som i sprintnormen med kantlinje 0,10.

Vindkraftverk: Föreslås ritas som en mast men med tre "spröt".

Stenröse: Föreslås få en mindre diameter från 0,8 till 0,7. Det gäller även brunn m.fl. Minst 0,5 m högt.

Foderkrubba: Texten om att den får utelämnas p.g.a. lokala hänsyn har utelämnats.

Lokala tecken: Här föreslås en tillökning i familjen, en Δ (ofylld triangel) och en * (asterisk) i färgerna svart, brun, blå och grön. *Kojan har kommit tillbaka.*

Magnetiska nordlinjer (meridianer): Nu slipper vi ha olika avstånd mellan meridianerna för 1:15000 och 10000. Nu ska de ritas med 300 m avstånd. På en karta med få blå detaljer får linjerna vara blåa. Se även Georeferering.

Banpåtryck: Kontrollringen föreslås få en diameter på 5,5 mm i skala 1:15000. Detta för att slippa göra dem mindre vid tryck i större skala. Målets ringar har diametern 4,0/5,5 mm. Förbjuden väg kan komma att markeras med en sick-sacklinje över vägen, som vid MTBO.

Mörkgrått istället för svart

På kartor där det är många stensymboler så det är svårt att se stigar som går igenom området, då föreslås



man få trycka stenobjekten i mörkt grått eller vice versa. Det ska i så fall gälla hela aktuella kartan.

Första utkast till ny kartnorm lusläst i december 2013 av Kalle Engblom.

BLI DIN EGEN KARTPOLIS



Har Du Ocad 11? Har Du det finns möjlighet till självkontroll.

Då kan Du kolla hur många ytor Du har som är för små och ändra/ta bort dessa. Branter som är för korta m.m.

Välj menyn "Välj" - "Välj objekt via egenskaper"

Där kan t.ex. markera symbolen för ljusgrönt. Välj symbolen för mindre än < och ange 225 kvadratmeter som minimimått.

Då får Du upp en lista på t.ex. 157 gröna fläckar som är mindre än vad normen föreskriver. I standardversionen (som jag har) väljer jag då att fylla alla ytor med en egen skapad röd linje för just detta ändamål. Sedan är det bara att sitta och kolla igenom ruta för ruta.

Det kan vara så att två fläckar kan sättas ihop till en, eller ytan ligger tillsammans med mellangrönt som gör att den totala ytan blir över normen eller liknande.

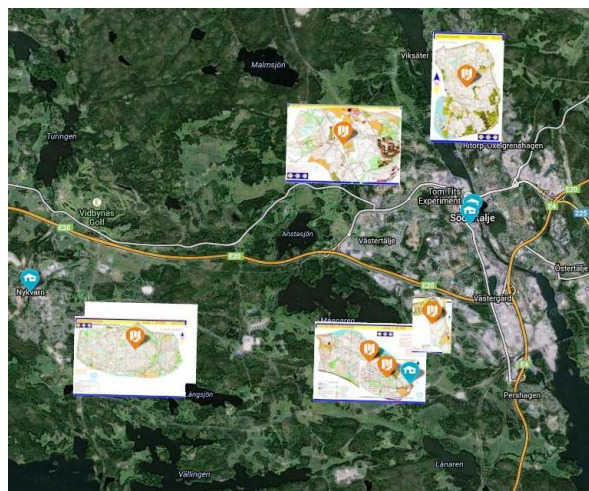
Tänk på att har du en ljusgul yta som är under 225 kvadratmeter men över 56 då är det helt i sin ordning att rita den som 100% gul, allt enligt kartnormen.

Det här verktyget är något som kommer att användas i det så kallade "Nålsögat". Så det är lika bra att Ni själva börjar med att stämma i bäcken.

Det ska sägas att jag inte är bättre än andra på det här med att följa normen. Men med hjälp av det här ska jag bli bättre.

Kalle Engblom

Hitta.Orientering.se



På den internetadressen är det meningen att man ska hitta orienteringskartor och naturpass att köpa.

Man köper kartan som en pdf- eller bildfil och förbinder sig att inte skriva ut fler kartor än vad man har köpt.

För att tjänsten ska fungera behövs det naturligtvis laddas upp produkter/kartor.

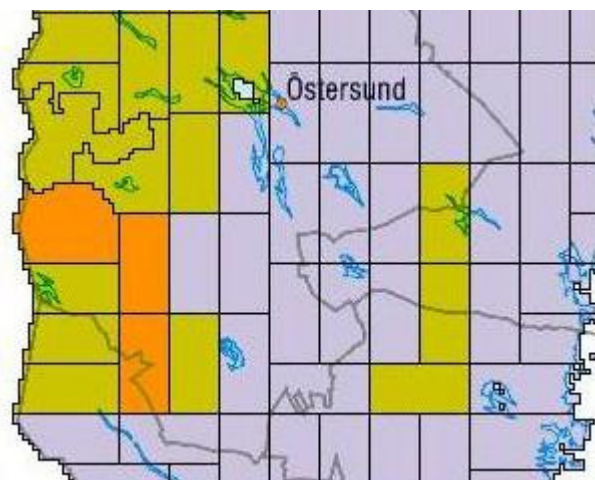
OL-lasernytt

Jerker Boman har en ny version på gång. Det blir en med större inriktning på kartprojektet som sådant.

Man ska kunna rita ut en polygon på en översikt vart man vill ha sin karta. Sedan tar programmet och "skär" ut önskade data ur de olika delbladen och sammanställer till en enda fil. Då behöver man sedan bara behandla en enda fil för att få ut sina önskade kurvor och bilder.

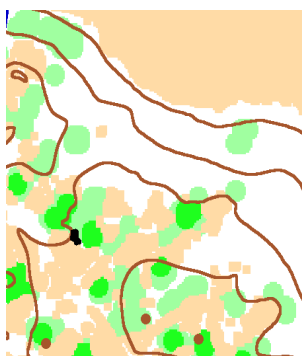
Han hade tänkt att den skulle komma ut efter nyår och det är ju någon gång när som helst under året;-)

Scanningsstatus januari 2014



Som Ni ser saknas det fortfarande en "liten" ruta förutom fjällvärlden. I den sydligaste av rutorna ligger samhället Ljusdal. Jan-Erik Skyttner i Ljusdals OK är inte glad att de tre rutorna har blivit över.

Veckans tips från Lennart Karlsson:



Leta grönområden i förväg med hjälp av Karttapullautin.

Han håller just nu på och reviderar en gammal karta där grönredovisningen inte längre stämmer. Därför har han suttit och behandlat laserdatat i Karttapullautin, ett gratisprogram från Finland.

Sedan har han suttit och ritat av de nya kanterna med en grön linje i Ocad. "De stämmer förvånansvärt bra, speciellt där det är mörkgrönt" säger Lennart.

Nu har han ett grundmaterial med laserkurvor (man skulle kunna använda Karttapullautins kurvor men då tappar man en massa information mellan kurvorna), gröna linjer från Karttap. samt stenar m.m. från gamla kartan. Gamla kartans punkter och linjer ska man dock först göra om till grundmaterialsymboler, då vet man vilka stenar m.m. man har varit till och justerat.

Ordföranderutan

Äntligen blev det vinter, igen. Det gör att jag har kunnat ägna mig åt det här nyhetsbrevet.

I Kartritaren från 2005 står det att karritarens utveckling har tre faser.

Fas 1: Dålig lägesriktighet, ojämn klassning och få kurvjusteringar görs.

Fas 2: Hög precision vid inläggning av detaljer. Man försöker visa hur mycket bättre man blivit. Varje liten topografisk krusning redovisas. Små stenar och låga höjder redovisas för att komplettera den komplexa kurv bilden. Resultatet blir ofta en övernyanserad och svår-läst karta.

Fas 3: Rekognosören har lärt sig att tänka på slutresultatet och vågar avstå från de detaljer som löparen ändå inte kan tillgodogöra sig. Terrängens huvuddrag kommer fram, kartan blir läsbar i tävlingsfart. Kvaliteten upplevs som hög.

I och med att vi numera för det mesta ritat kartor med lasergrundmaterial så har Fas 1 nästan försvunnit, det där med få kurvjusteringar kan nog gälla ännu.

Det finns en stor risk att dagens nya karritare blir alldeles till sig med all information det går att få ur laserdatat, dock gäller det att tänka på det där med läsbarhet i tävlingsfart.



Kartringens styrelse 2013-2014:



Ordförande:
K-E Engblom
Gävle
070-131 12 35



Sekreterare:
Anders Fries
Umeå
070-209 37 97



Kassör:
Hans Greijer
Västerås
073-036 04 18



Ledamot: Per Bengtsson,
Karlstad, 070-580 37 15



Ledamot: Lennart
Karlsson, Mariefred
070-696 66 97

Kartringens nyhetsbrev skrivet 2013-12-12—2014-01-13

Redaktör: Karl-Erik Engblom
kallekarta@swipnet.se
070-13 11 235